

Mulig kulturmiljøfredning i Henningsvær

Informasjon til kommunestyret 26.10.2020

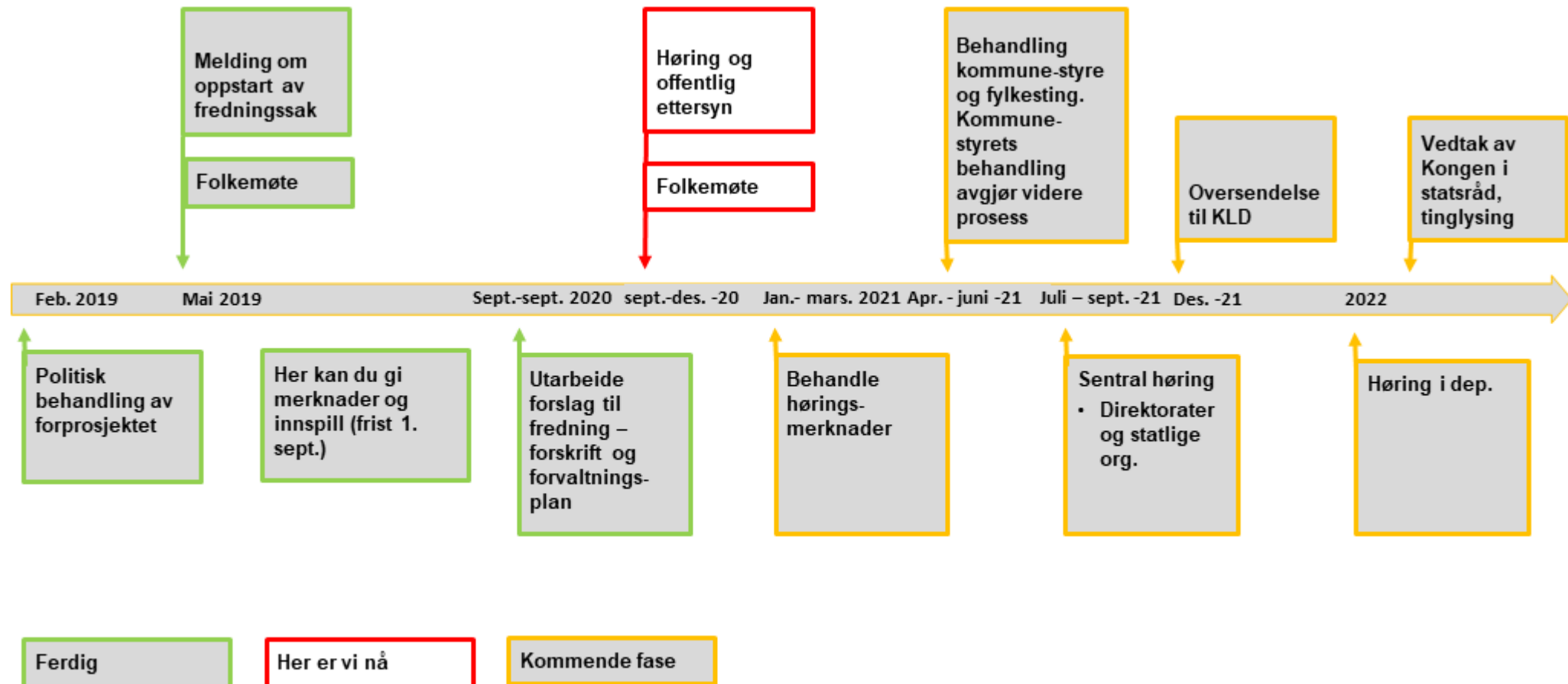

Riksantikvar Hanna Geiran

Foto: Trond Isaksen, Riksantikvaren

Fredningsprosessen – hvor er vi nå

Kommunens rolle i fredningsprosessen

- som samarbeidspart i prosessen
- som lokal styresmakt
- som næringsutvikler
- som grunneier
- som arealplanlegger – viktig at det tas stilling til arealbruk, bla. hjellområdene som RA nå legger til høring
- på vegne av innbyggerne – demokratiet

Kommunen kan uttale seg til høringen nå, i tillegg til å behandle fredningsspørsmålet i kommunestyret våren 2021

Kulturmiljøfredning – hva og hvorfor

- av betydning for hele landet
- nasjonal verdi
- helheten er viktigere enn den enkelte bygning eller konstruksjon
- bare utvendig
- kun 12 kulturmiljøer fredet i dag

Kommunestyrets vedtak i 2019

- endelig vurdering om å gå inn for fredning i Kommunestyret i feb./apr. 2021
- et absolutt krav om at utviklingen av Henningsvær ikke stopper opp som følge av en fredning
- en kulturminnefredning må ivareta behovene til en framtidsrettet fiskeri- og verkstednæring
- det må utarbeides effektive løsningsprosedyrer dersom pålegg fra andre statlige tilsynsorganer kommer i konflikt med fredningsstatus

Kulturmiljøfredning er skreddersøm

- Kartlegging av lokale interesser og utfordringer er en forutsetning
- Innspill har blitt brukt aktivt inn i utarbeidelse av forskrift og forvaltningsplan
- Både «positive» og «negative» innspill er brukt. Summen gir et mest mulig realistisk forslag om fredning.

Høringen gir ny mulighet for innspill og er viktig grunnlag for veien videre

Foto: Trond Isaksen, Riksantikvaren

Fredningen legger til rette for vern gjennom bruk

- Fiske, industri, reiseliv og annen forretningsvirksomhet skaper store verdier lokalt
- Kulturmiljøet og fisket er en viktig ressurs for bl.a. reiselivsnæringen
- Arbeidsplasser og trivsel/identitet er viktig for bolyst og -mulighet
- Å legge til rette for fortsatt utvikling og mulighet til å bo er et viktig premiss for fredningssaken

Forskriften legger til rette for utvikling

Foto: Trond Isaksen, Riksantikvaren

Innholdet i forskriften

- Forskriften starter med et formål, beskriver så hva du ikke kan gjøre, hva du må søke om dispensasjon for å gjøre, og det du kan gjøre uten å søke om det
- Formålet og de ulike bestemmelsene henger sammen, derfor må alle bestemmelser tolkes i lys av formålet. Les derfor hele forskriften!
- Man kan klage på vedtak

Foto: Trond Isaksen, Riksantikvaren

Utvikling er en del av formålet

Formålet med en eventuell fredning:

Å bevare stedet som en kilde til opplevelse og kunnskap

Å legge til rette for at Henningsvær fortsatt kan være og videreutvikles med boliger, fiskeri og annen næringsvirksomhet

Formålet er tolkningsgrunnlag for bestemmelsene

Eksempler på hva man kan få dispensasjon til

- istandsetting
- tilbakeføring
- nødvendige sikringstiltak
- fasadeendringer
- riving, nybygg og tilbygg nødvendig for fortsatt drift av fiskerinæring
- tiltak nødvendig for å bidra til fortsatt eller ny bruk

Dispensasjon gis med vilkår, og det kan også hende du må ha tillatelse fra andre myndigheter

Forvaltningsplanen er en veileder

Utdyper og forklarer forskriften

Redskap for eiere, tiltakshavere og forvaltningen. Kan og bør rulleres

Beskriver verneverdier og brukerinteresser

Informerer om andre myndigheter og lovverk som gjelder

Gir råd om vedlikehold og tiltak

Forklarer hvordan man søker om tiltak og tilskudd, klage

Samordning med andre myndigheter

- Det er flere myndigheter som forvalter lover som er «like sterke» og som man må ta hensyn til i Henningsvær
- Fredningen åpner for å kunne finne «den beste av mulige løsninger»
- Lovkrav i en fredning kan påvirke krav i en annen lov og omvendt

Fredning skal bidra til å sikre bruk

Kulturmiljøforvaltningen skal:

- gi råd og veilede
- være løsningsorientert

Fredning skal ikke hindre en videre bruk, men i størst mulig grad bidra til å sikre bruken.

Det kan likevel stilles krav til hvordan tiltak skal gjennomføres.

Foto: Trond Isaksen, Riksantikvaren

Kulturmiljøfredning: helhet og sammenhenger er det viktigste

- Tiltak vurderes mot virkning på helhet, ikke enkeltbygg
- Særpreget skal ivaretas
- Tålegrensen må vurderes i hver enkelt sak

Særpreg i Henningsvær

- Funksjonspreget og robust bebyggelse
- Bygninger følger terrenget og landskapet
- Stor variasjon i materialer og former
- Bygningsvolumer og høyder innenfor en gitt ramme
- Hardt klima – høyt utskiftingsbehov

Fredning vs. regulering

Ulikheter mellom fredning og regulering:

1. Ulikhet i tidsperspektiv – lang vs. kort
2. Ulikheter i fokus – helhet vs. enkeltbygg (ikke kategorier i fredning)
3. Ulikhet verdinivå – nasjonalt vs. lokalt

Ulikhetene betyr at regulering av og til vil være strengere enn fredning. Fredning åpner for eksempel for tiltak som regulering kanskje ikke gjør – i praksis betyr dette at det strengeste lovverket gjelder.

Mulige gevinster ved en fredning:

Legger til rette for langsiktig og forutsigbar planlegging – og gir rom for utvikling

Bidra til forvaltning av et viktig ressursgrunnlag for fiskerinæring, industri og annet næringsliv

Være et virkemiddel som gir fordeler i møte med andre særlovsmyndigheter

Medføre tilskudd (forutsatt at betingelser møtes)

Øke kompetanse på vern og bruk både i kommune og fylkeskommune

Konsekvenser av fredning:

Midlertidig mer ressurskrevende i en fase der forvaltning og innbyggere skal sette seg inn i et nytt regelverk:

Kommune og fylke må finne gode samarbeidsrutiner
Mer inngående veiledning til befolkning og tiltakshavere
Eiere og tiltakshavere må sette seg inn i nye regler

Store deler av fredningsområdet er regulert til bevaring i dag. I noen tilfeller vil fredningen kunne være strengere, i andre tilfeller vil reguleringen være strengere

Fredning i seg selv kan oppleves som negativ for enkelte

Gangen videre

- **30. sept.- 7. januar 2021:** Høring av fredningsforslag med folkemøte og en til en-møter
- **Februar/mars 2021:** Riksantikvaren vurderer innkomne innspill og kommenterer disse, med råd fra referansegruppen. Saken med innspillene og RA vurdering av disse oversendes kommunen.
- **Mars/april 2021:** Kommunestyret tar stilling til saken